

projekt przewiduje doposażenie w aparaturę naukowo-badawczą.

Rada Wydziału wystąpiła w 2011 roku o uzyskanie uprawnień w nadawaniu stopnia naukowego doktora nauk biologicznych.

W ciągu ostatnich pięciu lat działalności Wydziału 4 pracownicy uzyskali tytuł profesora, jedna osoba otrzymała stopień doktora habilitowanego, a 8 osób stopień doktora.

Tematy badawcze realizowane w poszczególnych jednostkach WNB przez zespoły naukowe związane z głównym nurtem rozwoju kadry reprezentują przede wszystkim nauki biologiczne (biochemia, biofizyka, biologia, biotechnologia, ekologia, mikrobiologia). Ponadto istnieją zespoły zajmujące się badaniami z pokrewnych dziedzin: nauk chemicznych (biochemia, biotechnologia, chemia) i

fizycznych (biofizyka). Obecnie zespół naukowy tworzy 43 pracowników, w tym 6 profesorów, 8 doktorów habilitowanych, 23 doktorów i 6 magistrów. Zespół ten wspomagany jest przez grupę pracowników technicznych i naukowo-technicznych oraz administracyjnych. Zespoły naukowe pracują, zgodnie z profilem badawczym obejmującym szeroko pojęte biologiczne podstawy ochrony środowiska, w ramach pięciu Katedr: Biologii Molekularnej, Biotechnologii, Botaniki i Ekologii, Ochrony Przyrody oraz Zoologii. Na Wydziale Nauk Biologicznych UZ działa też Muzeum Przyrodnicze.

prof. dr hab. Leszek Jerzak
Dziekan Wydziału Nauk Biologicznych

10
48

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

Jubileusz 40-lecia Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu

W bieżącym roku przypada 40-lecie utworzenia w Wyższej Szkole Nauczycielskiej Wydziału Pedagogicznego (1971-1994), który następnie, w Wyższej Szkole Pedagogicznej został przekształcony w Wydział Nauk Pedagogicznych i Społecznych (1995 - 2007), a już w Uniwersytecie Zielonogórskim w roku 2008 w Wydział

Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu. Mimo zmian nazw i pewnych modyfikacji, związanych ze zmieniającym się profilem kształcenia, tworzeniem nowych kierunków studiów, istnieje ciągłość tej jednostki naukowej. Na Wydziale kształcą się nie tylko pedagodzy i nauczyciele, ale również socjologowie i pielęgniarki. Jednak tegoroczny jubileusz jest przede wszystkim świętem zielonogórskiej pedagogiki, co znajdzie odzwierciedlenie w tytule konferencji organizowanej z tej okazji, o czym poniżej. A oto kilka faktów z historii: w lipcu 1971 roku powołana została Wyższa Szkoła Nauczycielska. Jej celem miało być kształ-

cenie nauczycieli dla potrzeb szkół podstawowych i zasadniczych szkół zawodowych. Obok Wydziału Humanistycznego i Matematyczno-Przyrodniczego utworzono Wydział Pedagogiczny, który budowali od podstaw doc. dr Henryk Pochanke, doc. dr Maria Jakowicka oraz doc. dr Bronisław Ratus. Początkowo na wydziale kształcono nauczycieli nauczania początkowego w połączeniu z jedną z trzech specjalności: matematyką, zajęciami praktyczno-technicznymi lub wychowaniem muzycznym. Od drugiego roku działalności nowej uczelni i Wydziału rozpoczęto kształcenie również na studiach zaocznych dla absolwentów studium

nauczycielskiego (SN-ów). Studia były trzyletnie i nie kończyły się uzyskaniem tytułu magistra. Część absolwentów była kierowana na uzupełnienie studiów do Poznania, Wrocławia, Katowic i Opola. W pierwszym okresie działalności kadre naukową pozyskiwano ze studiów nauczycielskich oraz ze szkół średnich. W całej uczelni w pierwszym

roku działalności pracowało 25 nauczycieli akademickich.

Liczbowy wzrost kadry naukowej oraz rozpoczęcie budowy obiektów dydaktycznych przy al. Wojska Polskiego przyczyniło się do przekształcenia WSN w WSP. Przekształcona uczelnia zachowała dotychczasową strukturę trzech wydziałów, ale zwiększyła swoją ofertę kształcenia. Na Wydziale Pedagogicznym (dalej WP) można było studiować: pedagogikę szkolną, opiekuńczo-wychowawczą, wychowanie przedszkolne, nauczanie początkowe, wychowanie muzyczne oraz od 1974 roku pedagogikę kulturalno-oświatową. Liczba studentów w całej uczelni na początku

lat siedemdziesiątych wyniosła niespełna 300 studentów, potem wzrosła i utrzymywała się w latach siedemdziesiątych na poziomie 3 000. Na Wydziale Pedagogicznym naukę rozpoczęło w pierwszym roku 125 studentów studiów dziennych. Od kolejnego roku akademickiego rekrutowano studentów zarówno na studia

WSP przyjęła za swego patrona właśnie twórcę prakseologii, wielkiego polskiego humanistę Tadeusza Kotarbińskiego.

W 1989 roku utworzono na WP Instytut Pedagogiki Społecznej i rozpoczęto kształcenie z zakresu pedagogiki pracy socjalnej. Nowe problemy społeczne stworzyły zapotrzebowanie na nowe profesje,

dziennie i zaoczne. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych liczba studentów WP wynosiła około 1 200. Liczba ta utrzymywała się przez lata osiemdziesiąte. W latach 90-tych liczba studentów WP wynosiła od 7 000 do 9 000 tys., obecnie na Wydziale studiuje przeszło 2 000 studentów na studiach stacjonarnych (N=2090 na dzień 1.06.2011) i blisko 1 400 (1358 - 1.06.2011) na studiach niestacjonarnych.

Specyfiką Wydziału w latach siedemdziesiątych była ścisła współpraca z instytucjami edukacyjnymi i organizowanie cyklicznych sesji postępu pedagogicznego (prof. Maria Jakowicka). Od połowy lat siedemdziesiątych Wydział uzyskał prawa kształcenia na poziomie magisterskim. W latach osiemdziesiątych kontynuowano kształcenie na tych samych kierunkach, które istniały dotychczas. O specyfice Wydziału zaświadczało kształcenie nauczycieli nauczania początkowego, pedagogów na potrzeby instytucji opiekuńczo-wychowawczych, kontynuacja sesji postępu pedagogicznego, ale przede wszystkim kształcenie nauczycieli muzyki i animatorów kultury. To studenci tych dwóch kierunków zakładali zielonogórskie kabarety (Kabaret „Potem”, który powstał w 1984 roku, kabaret „Zaś”, „Drugi Garnitur” - oba powstały w 1988 i wiele innych, które powstawały i działały również w latach dziewięćdziesiątych, a niektóre - już niekoniecznie jako studenckie - działają do dziś). Można zaryzykować twierdzenie, iż nie było od lat osiemdziesiątych takich studenckich przeglądów kabaretowych, na których nie byłoby reprezentacji zielonogórskich studentów, a wśród nich wielu przedstawicieli Wydziału Pedagogicznego.

W roku 1990 od wygrania nagrody głównej i trzech innych nagród na 26. Studenckim Festiwalu Piosenki rozpoczął działalność zespół „Raz, Dwa, Trzy”, którego członkowie studiowali animację lub wychowanie muzyczne. Zainteresowanie aktywnością kulturalną studentów, ich świadomością społeczną i polityczną znalazło również odzwierciedlenie w problematyce badawczej pracowników Wydziału. Zagadnieniami tymi zajmowali się prof. Edward Hajduk, prof. Albert Pawłowski, prof. Hieronim Szczegóła, prof. Bogdan Idzikowski. W 1986 roku odbyła się w stulecie urodzin Tadeusza Kotarbińskiego konferencja poświęcona zagadnieniom prakseologicznym, a w trzy lata później

takie jak pracownik socjalny, wychowawca w instytucjach opiekuńczych i resocjalizacyjnych, edukator zajmujący się profilaktyką HIV/AIDS, pedagog zajmujący się poradnictwem.

W latach dziewięćdziesiątych w obrębie Instytutu Pedagogiki Społecznej powstawały zakłady, które stopniowo przekształcały się w samodzielne instytuty, takie jak Instytut Filozofii (1995) czy Instytut Plastyki (nazwę którego zmieniono na Instytut Sztuki i Kultury Plastycznej) oraz Instytut Muzyki, który najpierw w formie zakładu istniał na Wydziale od 1972 roku. Z tych dwóch instytutów artystycznych utworzono już na Uniwersytecie Wydział Artystyczny. W 1996 roku utworzono na WP Instytut Socjologii, który istnieje w strukturze Wydziału do dziś. Od roku akademickiego 1998/1999 rozpoczęło się na Wydziale kształcenie na kierunku *wychowanie fizyczne*, a od 2007/2008 na *pielęgniarstwie*. W 1994 roku Wydział uzyskał prawo doktoryzowania w zakresie *pedagogiki*, posiada pozytywną opinię komisji akredytacyjnej na wszystkich swoich kierunkach studiów.

W latach dziewięćdziesiątych, po transformacji ustrojowej pojawiły się nowe interesujące zjawiska, będące przedmiotem badań zespołów międzynarodowych. Profesor M. Jakowicka, współpracowała z prof. Klausem Dieterem Mende (z Instytutu Pedagogicznego w Cottbus i Uniwersytetu w Poczdamie) badając zmiany w kształceniu nauczycieli z państw, które przechodziły proces transformacji. Profesor Tatiana Rongińska i Werner Gaida we współpracy z Uwe Schaarschmidt badali zdrowie psychiczne i zjawisko wypalenia zawodowego u nauczycieli. Prof. Edward Hajduk wraz z zespołem we współpracy z prof. Hansem Merkensem z Freie Universität przez okres dziesięciu lat zajmował się badaniem sytuacji, postaw, rodzajów aktywności, aspiracji życiowych oraz zapatrywań na wiele aktualnych problemów młodzieży terenów zachodniego pogranicza. Profesor Zbigniew Izdebski we współpracy z partnerami z Niemiec i Holandii badał wiedzę i deklaracje dotyczące seksualności młodzieży w kontekście profilaktyki HIV/AIDS. Ta tematyka obok seksualności człowieka i zdrowia seksualnego jest wiodącą do dziś w Zakładzie Poradnictwa i Seksuologii.

W pierwszym dziesięcioleciu XXI stulecia współpraca zagraniczna dotyczyła i w dalszym ciągu dotyczy technologii informatycznych, e-learningu i jest realizowana we współpracy z uczelniami w Norwegii - Nesna, Hiszpanii - Cadiz, Portugalii - Algarve (prof. Wielisława Osmańska-Furmanek, prof. Marek Furmanek, dr Jarosław Wagner) oraz uniwersytetem w Turcji - Gazi (dr Elżbieta Kołodziejska). Innym obszarem współpracy jest badanie systemów szkolnych Niemiec oraz jakości życia i jakości szkoły w trzech państwach: Czechach, Niemczech i Polsce (prof. Inetta Nowosad). Pedagogika opiekuńcza jest płaszczyzną współpracy z uniwersytetem w Hradec Kralove w Czechach, w Paryżu (prof. Grażyna Miłkowska, dr hab. Grażyna Gajewska), pedagogika zdrowotna z uniwersytetem katolickim na Słowacji - Ruzomberk (prof. Mirosław Kowalski), a praca socjalna z uczelnią w Jyväskylä - Finlandii (prof. Zdzisław Wołk). Rysuje się perspektywa współpracy z uczelnią w Wietnamie.

Z okazji jubileuszu, w dniach 22-23 września 2011 r. w auli przy ul. Podgórznej odbędzie się konferencja naukowa *Między tradycją a wyzwaniem przyszłości. 40 lat zielonogórskiej pedagogiki*, w której zaprezentują się poszczególne zakłady oraz katedry. W programie konferencji przewidziany jest panel dyskusyjny, zatytułowany *Obszary socjalizacji, wychowania, edukacji, wsparcia i opieki - spojrzenia pedagogów i reprezentantów dyscyplin «wspierających» pedagogikę*, który poprowadzi prof. Tomasz Szkudlarek z Uniwersytetu Gdańskiego. Udział w panelu wezmą: prof. Wiesław Godzic (medioznawca, Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej w Warszawie), prof. Jerzy Brzeziński (psycholog, UAM w Poznaniu), prof. Magdalena Środa (etyk, Uniwersytet Warszawski), prof. Barbara Woynarowska (nauki medyczne, Uniwersytet Warszawski), dr Grażyna Czetwertyńska (filolog klasyczny, badająca przebieg akcji Gazety Wyborczej „Szkoła z klasą”; Uniwersytet Warszawski), prof. Ireneusz Krzemiński (socjolog, Uniwersytet Warszawski). Panel odbędzie się w auli Wydziału Mechanicznego. Na konferencję przygotowana zostanie książka pod redakcją prof. Grażyny Miłkowskiej oraz prof. Marka Furmanka *Kształtowanie się tożsamości zielonogórskiej pedagogiki*. Pierwszego dnia konferencji, wieczorem w auli UZ odbędzie się koncert zespołu „Raz, Dwa, Trzy”. W przeddzień, w Teatrze Lubuskim zaplanowane jest przedstawienie Teatru Tańca Współczesnego z Poznania zatytułowane *Nienasycenie*, w choreografii Pawła Matyasika, który wcześniej pracował na Wydziale, a ostatnio współpracuje z nim. Zakończenie konferencji zaplanowane jest 23.09. na godzinę 16.00, a wieczorem - o ile będą zainteresowani - odbędzie się bal absolwenta Wydziału. Organizację tego przedsięwzięcia biorą na siebie członkowie Parlamentu Studenckiego, zrzeszeni jednocześnie w Stowarzyszeniu Absolwentów UZ. Koszt udziału jednej osoby w balu został skalkulowany na 180 zł, ponieważ przewidziana jest zarówno atrakcyjna konsumpcja oraz muzyka grana na żywo. Bliższe informacje na temat balu będzie można znaleźć na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz Wydziału. Zainteresowani absolwenci będą mogli wziąć również udział w obradach konferencyjnych. O przebiegu konferencji i imprez towarzyszących poinformujemy w nowym roku akademickim.

prof. dr hab. Ewa Narkiewicz-Niedbałec
Prodziekan WPSiNoZ

INSTYTUT SOCJOLOGII

Z okazji jubileuszu zielonogórskiego środowiska naukowego warto przypomnieć, że jedną z kart jego bogatej historii zapisuje Instytut Socjologii.

Instytut ten powołano decyzją Rady Wydziału Pedagogicznego WSP w Zielonej Górze 28 czerwca 1994 r. Utworzenie Instytutu poprzedziła akceptacja przez MEN uchwały Senatu WSP z września 1993 r. o otwarciu dziennych studiów magisterskich na kierunku *socjologia*. Dyrektorem Instytutu został prof. dr hab. Ryszard Dyoniziak. We wrześniu 1994 r. odbyła się pierwsza rekrutacja, w efekcie której w październiku studia socjologiczne rozpoczęło 46 słuchaczy pierwszego roku. W 1997 r. uruchomiono studia w trybie zaocznym (również 5-letnie magisterskie), na które przyjęto 132 osoby. Pierwsi absolwenci kierunku *socjologia* opuścili uczelnię w roku 1999 (36 osób)

Instytut Socjologii i *socjologia* jako kierunek kształcenia powstały w ośrodku akademickim mającym w tej dziedzinie potencjał kadrowy i dorobek badawczy. Istotnym celem jego powołania była integracja istniejącego w Zielonej Górze środowiska socjologicznego oraz stworzenie możliwości rozwoju dla młodych pracowników posiadających i uzyskujących tytuły naukowe z socjologii w ośrodkach uniwersyteckich. Kadra kierunku *socjologia* rekrutowała się początkowo z socjologów wcześniej pracujących w Instytucie Pedagogiki Społecznej oraz Zakładzie Socjologii Wychowania WSP, a także naukowców z dyscyplin pokrewnych zatrudnionych w innych jednostkach organizacyjnych uczelni.

Funkcję dyrektora Instytutu piastowali kolejno: prof. dr hab. R. Dyoniziak (1994-1996), prof. dr hab. L. Gołdyka (1996-2004), a od 2004 r. do chwili obecnej funkcję dyrektora pełni prof. dr hab. M. Zielińska.

Instytut systematycznie zatrudniał samodzielnych pracowników naukowych, których zadaniem stawała się organizacja i kierowanie Zakładami stanowiącymi podstawowe jednostki naukowo-dydaktyczne Instytutu Socjologii.

Kadrę dydaktyczną kierunku kształcenia współtworzą również specjaliści (m.in. filozofowie, ekonomiści) z innych instytutów UZ - głównie Wydziału Nauk Pedagogicznych i Społecznych oraz Wydziału Humanistycznego - a także pracownicy zatrudnieni przez Instytut Socjologii na podstawie umowy o dzieło.

Instytut podejmował działania zorientowane na poszukiwanie socjologów z innych ośrodków akademickich. Uzupelniali oni kadrę miejscową specjalizującą się w problematyce socjologii ogólnej, socjologii kultury, socjologii rodziny, wychowania i edukacji. W Instytucie zatrudniano pracowników, których dobór podyktowany był następującymi przesłankami:

1. poszerzenie oferty kształcenia na studiach socjologicznych;
2. prowadzenie badań naukowych zgodnych z profilem zainteresowań Instytutu;
3. odpowiedzialność za rozwój młodej kadry naukowo-dydaktycznej.

Efektom tych działań były liczne, od podstaw przygotowane w IS promocje doktorskie: Krzysztofa Lisowskiego,

Beaty Trzop, Martyny Roszkowskiej, Doroty Bazuń, Magdaleny Pokrzyńskiej, Doroty Szaban, Joanny Frątczak-Muller, Izabeli Kałużnej-Kaźmierczak, Anny Mielczarek-Żejmo, a także promocja habilitacyjna Marii Zielińskiej.

W końcowych stadiach rozwoju są prace habilitacyjne dalszych czworga pracowników, którzy wkrótce zasilą grono samodzielnych pracowników naukowych Instytutu.

Szczególną nobilitacją jest fakt uruchomienia procedury przyznania Mirosławowi Chałubińskiemu profesury tytularnej.

W ramach Instytutu Socjologii funkcjonują następujące zakłady:

- > ZAKŁAD METODOLOGII SOCJOLOGII - kierownik: prof. zw. dr hab. Kazimierz M. Słomczyński,
- > ZAKŁAD SOCJOLOGII OGÓLNEJ - kierownik: doc. dr hab. Krystyna Janicka, prof. UZ,
- > ZAKŁAD SOCJOLOGII WIEDZY - kierownik: dr hab. Mirosław Chałubiński, prof. UZ,
- > ZAKŁAD SOCJOLOGII ZBIOROWOŚCI TERYTORIALNYCH - kierownik: dr hab. Hans-Peter Müller, prof. UZ.

Badania naukowe prowadzone w Instytucie Socjologii, mają różnorodny charakter. Można wskazać grupę zagadnień, stanowiących o specyfice realizowanych w Zielonej Górze kierunków badawczych.

1. Transgraniczność w perspektywie socjologicznej.
2. Problemy rozwoju społeczności lokalnych i instytucji społecznych.
3. Zachowania ekonomiczne Polaków.
4. Rodziny i gospodarstwa domowe w dobie przemian rynkowych. Formy i systemy adaptacji.
5. Młodzież i edukacja.

Instytut Socjologii wyspecjalizował się w problematyce badań transgranicznych. Usytuowanie geograficzne i liczne kontakty z niemieckimi ośrodkami akademickimi rozwijane od początku istnienia WSP czyniły ten kierunek zainteresowań naturalnym dla lubuskiego ośrodka akademickiego. Jego podjęciu przyświecała jednak szersza niż kontekst pogranicza polsko-niemieckiego idea, badania i dokumentacji zjawisk społecznych (kulturowych, ekonomicznych, politycznych), występujących w sytuacji kontaktu społeczności i społeczeństw oddzielonych liniami granic państwowych. Pod hasłem *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej* Instytut zorganizował od 1996 roku siedem konferencji które przybrały cykliczną formę odbywających się co dwa lata spotkań ogólnopolskich. Stały się one forum prezentacji wyników badań oraz wymiany poglądów dotyczących procesów zachodzących w otoczeniu i ponad granicami państw narodowych.

Dorobek naukowy konferencji *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej* ma swój materialny wyraz w postaci publikacji wydawanych pod egidą Instytutu Socjologii i Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Jako całość stanowią one bazę danych dokumentującą problemy procesów transgranicznego integrowania się społeczeństw środkowo-wschodniej Europy. Zawiera ona m.in. bilans efektów działalności struktur euro-regionalnych. Konferencje i publikacje tej serii współfinansowane były od początku przez KBN.

Poza tym Instytut organizuje szereg innych projektów konferencyjnych. Do ważniejszych należy cykl konferencji poświęconych socjologii wiedzy, a także inne pojedyncze inicjatywy, których najświeższym przykładem jest konferencja zorganizowana w Łagowie Lubuskim poświęcona sposobom spędzania czasu wolnego przez młodzież.

Wspomnieć tu należy także o uruchomieniu projektu badawczego pod nazwą Lubuski Sondaż Społeczny. To projekt badawczy, który jest realizowany przez parcowników Instytutu od 2005 roku. Stanowi on regionalną wersję Polskiego Generalnego Sondażu Społecznego, (wzbogaconą o zagadnienia charakterystyczne dla regionu pogranicza zachodniego), co jednocześnie jest świadectwem spełnienia najwyższych standardów metodologicznych. Jego dwie edycje (w latach 2005 i 2009) otrzymały granty z ramienia KBN. Jest to badanie sondażowe prowadzone na losowej, reprezentatywnej próbie dorosłych mieszkańców województwa lubuskiego, wsparte badaniami jakościowymi typu Focus. Projekt przewidziany jest jako cykliczny (edycje w odstępach trzyletnich), co pozwoli śledzić dynamikę przemian. Jest ono przeprowadzane przy udziale studentów *socjologii*.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w dniach 13-15. września 2007 r., w Zielonej Górze odbył się XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne, a którego współorganizatorem był Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Honorowym patronem Zjazdu Socjologicznego był Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej - Lech Kaczyński. Należy wspomnieć, że po raz pierwszy w historii zjazdów Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej uczestniczył w uroczystości otwarcia Zjazdu. Prezydent RP w swoim wystąpieniu mówił o roli socjologów w życiu publicznym.

W Zjeździe uczestniczyło ok. 1300 osób. Wygłoszono ok. 600 referatów. Obok przedstawicieli polskiej i zagranicznej socjologii, w obradach Zjazdu uczestniczyli również przedstawiciele innych nauk społecznych.

Bilans działalności Instytutu Socjologii w Zielonej Górze obejmuje całokształt jego dokonań dydaktycznych, badawczych i organizacyjnych.

W sferze kształcenia osiągnięciem Instytutu jest wypromowanie ponad 1000 absolwentów z tytułem magistra socjologii, wśród których znajduje się stale rosące grono osób z tytułami doktorskimi. Absolwenci socjologii znajdują pracę w instytucjach administracji państwowej i samorządowej, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w instytucjach doradczo-konsultingowych czy w ośrodkach badania opinii społecznej. Zdobyta wiedza i umiejętności umożliwiają im podjęcie pracy w charakterze specjalistów w zakresie marketingu, public relations, zarządzania i kierowania zespołami ludzkimi, pomocy społecznej, profilaktyki, resocjalizacji itp.

W sferze naukowej należy wskazać dokonania o charakterze zespołowym i indywidualnym. Do pierwszej kategorii należy niewątpliwie wypromowanie Instytutu jako ośrodka badań nad tematyką transgraniczności, problematyką euroregionalną, przemian warunków funkcjonowania i tożsamości kulturowej społeczności lokalnych na obszarach zachodniego pogranicza. W bezpośrednim związku z profilem działalności naukowej Instytutu jako całości pozostają osiągnięcia jego pracowników i dowody uznania z jakim spotyka się ich praca badawcza. Działalność Instytutu doceniana jest w kręgach naukowych - krajowych i zagranicznych, o czym świadczą: udział czołowych socjologów polskich w przedsięwzięciach organizowanych przez Instytut (udział w konferencjach, publikacjach), częste przywoływanie w literaturze przedmiotu publikacji socjologicznego ośrodka zielonogórskiego, wysokie oceny recenzentów, duże zainteresowanie Instytutem i jego działalnością w środowiskach naukowych, a także

przychyłość wobec rozwijającej się placówki oraz rozwój współpracy międzynarodowej (z ośrodkami w USA, Kanadzie, Holandii, Niemczech, Rumunii, Ukrainie, Rosji, Bułgarii, Czechach). Pracownicy Instytutu są członkami ważnych instytucji naukowych (np. PAN), wchodzą w skład zespołów wydawniczych i in.

Działalność Instytutu Socjologii jest ważna również poza środowiskiem socjologicznym. Instytut podejmuje współpracę z instytucjami regionalnymi (np. socjologiczna diagnoza ubóstwa i jego przyczyn w województwie lubuskim - wspólny projekt Instytutu Socjologii i Urzędu Marszałkowskiego). Pracownicy Instytutu są proszeni o komentarze w sprawach społecznych, pełnią funkcje eksperckie oraz konsultacyjne w różnego rodzaju instytucjach, uczestniczą w zespołach naukowych przygotowujących projekty przepisów. Znaczna część publikacji powstających w Instytucie dotyczy problemów Polski Zachodniej, a środowiska regionalne znajdują tu informacje ważne dla praktyki społecznej. Pracownicy są laureatami nagród Rektora UZ, nagród Prezydenta Miasta Zielonej Góry, czasopisma gospodarczego „Puls”, a poza środowiskiem regionalnym jednej z najbardziej prestiżowych nagród socjologicznych w Polsce - nagrody im. Stanisława Ossowskiego przyznawanej przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Przy Instytucie istnieje LUBUSKI OŚRODEK BADAŃ SPOŁECZNYCH, (kierownik: dr Dorota Szaban) Instytucja ta podejmuje szeroką współpracę badawczą z licznymi zlecającymi z regionu, realizując badania na ich użytek. W pracach uczestniczy zarówno kadra naukowa jak i studenci Instytutu.

Ocena działalności dydaktycznej prowadzona jest na bieżąco przez kierowników Zakładów i dyrektora Instytutu i opiera się na spostrzeżeniach z hospitacji zajęć młodszych pracowników, na analizie przygotowywanych przez nich programów i konspektów zajęć, a także na podstawie opinii studentów wyrażanych w rozmowach z kierownikami jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za prowadzenie poszczególnych przedmiotów. Od początku roku akademickiego 2005/2006 wdrażany jest jednolity - ankietowy system oceny jakości kształcenia przez kierowników Zakładów i przez studentów. Studenci kierunku *socjologia* oceniają sposób prowadzenia zajęć, postawę, kompetencje pracowników, z którymi odbywali zajęcia w poprzednim semestrze.

Absolwenci kierunku *socjologia* otrzymują w trakcie studiów gruntowną i wszechstronną, ogólno-humanistyczną i specjalistyczną wiedzę o zjawiskach społecznych, procesach wzajemnego oddziaływania na siebie jednostek i zbiorowości, mechanizmach funkcjonowania grup, struktur, instytucji i organizacji społecznych. Celem kształcenia socjologicznego jest wyposażenie absolwenta w szereg umiejętności o charakterze poznawczym i praktycznym:

- > diagnozowanie, wyjaśnianie i interpretacja zjawisk społecznych;
- > samodzielne przygotowanie i prowadzenie badań empirycznych;
- > prowadzenie negocjacji, wywiadów, badań surveyowych;
- > analiza i projektowanie struktur organizacyjnych, pracy w zespołach ludzkich;
- > stosowanie wiedzy w rozwiązywaniu problemów społecznych (m.in. rodzin z problemami, zjawisk patologicznych, adaptacji młodzieży);
- > stosowanie technik informatycznych w gromadzeniu i analizie danych socjologicznych i statystycznych.

Absolwenci socjologii przygotowani są do pracy w instytucjach publicznych, przedsiębiorstwach prywatnych i organizacjach pozarządowych, w jednostkach administracji państwowej zajmujących się problemami pracy i zatrudnienia, social relation, kontaktami transgranicznymi, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, pomocy społecznej, profilaktyki i resocjalizacji, w ośrodkach badania opinii publicznej. Dysponują fachową wiedzą z zakresu analizy danych, negocjacji, public relation, badań i organizacji marketingu, zarządzania zasobami ludzkimi.

Warto podkreślić, że studenci *socjologii* poza odbywaniem zajęć w tradycyjnych formach, korzystają także z oferty edukacyjnej w języku angielskim i niemieckim (w tym seminariów dyplomowych) oraz z zajęć w trybie e-learningowym. Rozwijaną przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego praktykę, stanowi zapraszanie na wykłady dla studentów czotowych socjologów z innych ośrodków akademickich Polski i zagranicy.

Ważną, integralną część realizowanego na kierunku Socjologia procesu kształcenia stanowią praktyki zawodowe, umożliwiające już w toku studiów wysondowanie sytuacji na rynku pracy i nabycie przez studentów doświadczenia ułatwiającego rozpoczęcie kariery zawodowej po zakończeniu studiów.

Studenci biorą także aktywny udział w badaniach terenowych we współpracy z pracownikami Instytutu. Poprzedzające badania zajęcia przygotowawcze pozwalają studentom na osobiste uczestnictwo w całości procesu badawczego, od fazy stawiania hipotez, konstrukcji próby, doboru wskaźników, przez prowadzenie wywiadów aż po fazę kodowania i obliczania wyników.

Przy Instytucie działa Koło Naukowe Socjologów. Jego członkowie motywują studentów *socjologii* do działań edukacyjnych i naukowych. Co roku organizują badania, sesje, konferencje, spotkania, debaty i współpracują z członkami podobnych organizacji z innych ośrodków akademickich w kraju. Studenci uczestniczą również w pracach Lubuskiego Oddziału PTS.

KNS prowadziło m.in. projekt *Socjologia bez tajemnic* dla uczniów zielonogórskich szkół średnich. Projekt polega na prowadzeniu przez członków KNS nieodpłatnych zajęć fakultatywnych dla uczniów, którzy zamierzają kontynuować edukację w obszarze nauk społecznych. Koło zorganizowało także pierwszy zjazd absolwentów Szkoły Młodych Liderów Socjologii. Do ostatnich osiągnięć należy zorganizowanie ogólnopolskiej konferencji poświęconej tematyce ciała w naukach społecznych. Członkowie koła pozostają w bliskiej współpracy z kadrami Instytutu przy realizacji projektów własnych oraz poprzez uczestnictwo w badaniach prowadzonych przez pracowników oraz pomoc przy organizowanych konferencjach.

Dla ukazania specyfiki atmosfery panującej w Instytucie Socjologii znaczące w warstwie symbolicznej jest najnowsze przedsięwzięcie zrealizowane w czerwcu 2011. Impreza ta, nazwana „Socjobranie” ma za zadanie pogłębić integrację środowiska osób związanych z zielonogórską socjologią. Projekt zakłada coroczne spotkania studentów, absolwentów i pracowników na polu zarówno naukowym (sesje, debaty) jak i towarzyskim. Odzwierciedla on długofalową strategię Instytutu, który za swój znak firmowy przyjął budowanie i utrwalanie dobrych relacji personalnych zarówno w ramach środowiska pracowników, jak i między nimi a studentami i absolwentami.

Opracował: dr Artur Kinal